

Az megállapítható, hogy a földelőhálózatba az előírásoknak megfelelően valamennyi acélszerkezet /acélpillérek, liftek vezetősínjei, stb./ be van kötve és a szükséges mérési pontokat is kialakították.

A tetőn elhelyezett felfogórudak egy részén hiányzik a felfogó csúcs.

3. A TÚZJELZÉS ÉS TÚZOLTÁS MŰSZAKI FELTÉTELEINEK BIZTOSÍTOTTSÁGA

3.1. Tűzjelzési lehetőségek, tűzjelző-berendezés

A BS területén esetlegesen bekövetkező tüzeset jelzésének lehetősége a tűzoltóság felé városi telefonvonalakon, illetve 2 db közvetlen tűzjelző telefon igénybevételével lehetséges. Ahhoz, hogy ezt végre lehessen hajtani, a tűz észlelését követően vagy el kell jutni e készülékekhez, vagy a készülékek helyiségében tartózkodó személyt kell informálni. Tekintve, hogy a BS-ben házi telefonhálózat és automatikus tűzérzékelő-, tűzjelző-berendezés is üzemel, elvileg ez a probléma megoldott.

A tűzjelző-berendezés központja a II-es porta helyiségében van elhelyezve, mely 24 órás folyamatos ügyeleti szolgálati hely. Ugyanitt található az egyik közvetlen tűzjelző telefon is, tehát mód van a késedelem nélküli riasztás végrehajtására, ha a tűzjelző-berendezés tüzet jelez. Más kérdés, hogy a gyakorlatban - a téves jelzések jelentős száma miatt - nem szoktak késedelem nélkül tüzet jelezni, hanem előbb személyesen meggyőződik a portás a tűzjelzés valódiságáról, tehát csak akkor - jelentős késedelemmel - riasztja a tűzoltóságot, amikor a tüzet látta és visszajut /jelez/ a portára. Ez a gyakorlat megkérdőjelezi az automatikus berendezés üzemben tartásának létjogosultságát.

A jelenlegi hálózat elemei:

1 db jelzőközpont - MMG-AM: /216/60/ ??, BJK
116/01. tip., /103/30/ ??

37 db jelzőhurok, összesen: 87 db /97/ ? kézi jelzés-
adóval - NKJ 105/A

/102/ ? 109 db hőérzékelő-
vel /50 °C/ - MJO AF 14

/68/ ? 69 db füstjelző-
vel - FJD 24 AF 25

A rendszerről kapott információk eltérők. Kiépítettsége - az időközbeni változások miatt - már nem megfelelő. Súlyos hiányossága a jelenlegi hálózatnak, hogy a labda-játékterem és a gyakorlójégpálya nincs bekötve a védelmi rendszerbe. A portán nincs elhelyezve olyan hurokkimutatás, mely alkalmas a bejelző készülék pontos helyének azonosítására.

A házon belüli tűzilárma, riasztás elvileg a telefonhálózattal, vagy - a deklarált szándék szerint - a hangosbemondóval a hangosító rendszeren keresztül valósítható meg. E rendszer alapvető hibái:

- nem minden helyiségben van elhelyezve hangszóró,
- nem fokozottan ellenálló kivitelű hő /tűz/ hatással szemben,
- nem megfelelő nagyságú a hangerő-szintje,
- nem megoldott a teljeskörű azonnali riasztási üzemmód és a szándékosan irányított /szakaszolt, szektorosított v. egyedileg "célzott"/ információadás lehetősége,

- nincs visszajelzési lehetőség a közlemény megvalósulásáról, illetve vételéről.

Ezek következtében számos variációban keletkezhet olyan veszélyhelyzet, amikor vagy nem riasztható azonnal - közönség informálása nélkül - az intézkedésre illetékes /képes, jogosult/ személy, vagy nem valósítható meg megfelelően a menekülésre felhívó riasztás.

3.2. Tűzivízellátó-rendszer

A BS tűzoltóvíz-ellátását a városi hálózattól függetlenített külső /"földalatti"/, illetve belső /"fali"/ tűzcsaphálózat biztosítja. Kialakítása, elrendezése, a szükséges vízmennyiség és nyomás biztosítása a nagy-csarnok, illetve a körépület vonatkozásában megfelelően megoldott. Nincs viszont falitűzcsap-hálózat kiépítve a gyakorlójégpályán és a labdajátékteremben /a lépcsőházakban lévő 1-1 db nem elegendő/.

Problémaként ezen túlmenően csak a mindennapi "bosszúságok" vethetők fel:

- a külső vízkörből való illetéktelen vízvétel,
- a külső tűzcsapoknak és a medence szívócsonkjainak a parkoló gépkocsik miatt lehetetlenné váló megközelíthetősége /"védelmük" megoldatlansága/,
- a fali tűzcsapszekek optimálisnak nem nevezhető kialakítása, jelöléseik és a zárólapok fogógombjainak hiánya.

Fenti körülmények nem zárják ki, de adott esetben megnehezíthetik a beavatkozás késedelem nélküli végrehajtását.

3.3 Tűzoltási felvonulási utak

Kialakításából adódóan a BS szinte teljesen körüljárható megfelelő, tűzoltógépjárművek közlekedésére is alkalmas útvonalon, szükség esetén két különböző magasságban. Gyakorlatilag ennek a feltételei egy nagyobb rendezvény során erősen romolhatnak a BS körül parkoló nagyszámú gépjármű - személygépkocsi, busz, kamionok, stb. - miatt. Hiányolható az állandó megközelíthetőség biztosítása a II-es és a VII-es porta közterületi kapcsolatainál, a külső kerengők fel /be/ l hajtóinál, valamint a vízvételi helyeknél.

Az épületen belüli úthálózatnak a tűzoltóság által való igénybevétele nem kizárt, de - tekintettel a jelenlegi rendszerbe állított technika méreteire - reálisan nem várható.

4. A KIÜRÍTÉS, MENEKÍTÉS BIZTOSÍTÁSÁNAK LEHETŐSÉGEI

A BS alapvetően sportrendezvények lebonyolítására lett tervezve. Az elgondolások szerint a nézőtéri, illetve a küzdőtéri mozgás szétválasztható, s kiürítési szempontból - nagyságrendi eltérés okán - a nézőtér a domináns.

Teltházassal rendezvényenél legfeljebb 12500 néző biztonságos eltávolításával számoltak, illetve a kiürítési terveket feltehetőleg erre a létszámra készítették el. Azért "feltehetőleg", mert a BS részéről kiürítési terveket, vagy egzakt kiürítési számításokat - sem az engedélyezési eljárás időszakából, sem a használati időszak során későbbből - nem tudtak a rendelkezésünkre bocsátani. A továbbiakban emiatt általánosságban kell vizsgálnunk a kiürítés lehetőségeit.

4.1. Kiürítési tervek

Tekintettel a tízéves használat során felhalmozódott tapasztalatokra, szükségesnek látszik a főbb és jelentősen eltérő jellegű rendezvénytípusok kiürítési tervváltozatait elkészíttetni. Ezek praktikusán igazodnának a létesítménynek az adott rendezvény kapcsán igénybevett területei, illetve a várhatóan kiürítendő embertömeg létszáma alapján a térbeli helyzetből adódó optimális kiürítési megoldások megkereséséhez. Az "optimális" jelző ez esetben a rendezői létszámtól a technikai feltételek biztosíthatóságán át az építészeti megoldásokig széles skálát jelent. Feltétlenül fel kellene venni a kidolgozandó terv-változatok sorába az épületben rendszeresen jelenlévő és a rendezvényhez nem kötődő, kvázi "állandó" létszám kiürítési lehetőségeit.

E terveknek az előírt kiürítési időtartam biztosítása mellett meg kell oldaniuk a riasztójelzés, illetve tájékoztatás módjait is. A létesítmény Tűzriadó Tervét e kiürítési tervekkel ki kell egészíteni.

4.2. Kiürítési útvonalak kialakítása és jelölései

A BS "KIÜRÍTÉSI ÚTVONALAI" - kiürítési tervek hiányában - nincsenek deklarálva. Az építészeti kialakítás a nézőtéri lelátók és a küzdőtér kiüríthetőségét egyaránt biztonsággal lehetővé teszi, s - eltekintve a lelátói széksorok közti mozgástól - megnyugtató haladási sebességet is megenged.

A tájékoztató, irányjelző jelölésrendszer kiürítési szempontból jelentős fogyatékokat mutat, nevezetesen: a feliratok, piktogramok, tájékoztató táblák tartalma egyértelműen az utcáról bejövő "néző" tájékozódását kívánja segíteni elsősorban a jegye alapján elfoglalandó helye megtalálása, másodsorban komfortigényei /büfé, ruhatár, stb./ kielégítése céljából.

Egy esetleges kiürítési helyzetben a legcélszerűbb útvonal kiválasztását, a megfelelő lépcsőház vagy kijárat ajtó hollétét semmilyen tábla nem jelzi.

E jelzések nem pótolhatók lezárt ajtókkal, vasrácsokkal, kordonokkal, de rendezői gárdával sem. Az említett hiányosságok halmozottan jelentkeznek a földszinten.

Itt bonyolult folyosórendszer található, az irányfényeket a függönyök eltakarják, a biztonsági világítás lámpatestjei jelentős útszakaszokon hiányoznak /ill. az átépítéskor nem helyezték át őket, így most helyiségben üzemelnek/, a küzdőtérről kivezető lépcsős kijárók lépcsői nem kellően megvilágítottak.

További problémát látunk a fixen elhelyezett jelzésrendszer /pl.: irányfény-világítások/ és a ténylegesen kiürítésre használatos útvonalak, ajtók szinkronitásának hiányában. Félrevezető és ezért komoly veszélyhelyzetet teremthet, hogy adott pillanatban biztosan nyithatatlan kijárat ajtók /pl.: kulcsra szándékosan zárt, vagy műszakilag használhatatlan állapotú/ fölött ég az irányfény. Hasonlóképp rendkívül veszélyes szituáció a küzdőtéren tartózkodók számára, ha a számukra kézenfekvő módon kiürítésre igénybe vehetőnek hitt porondkijárók zárófüggönye mögött vagy lezárt, eltorlaszolt, eltakart stb. kijáratot találnak, vagy tájékoztató jelzések nélküli kereszt folyosókon találják magukat.

Külön fejezetet érdemelnek a gyakorlójégpályán vagy a labdajátékteremben tartott rendezvények. Mindkettőről azonosan elmondható, hogy - szemben a BS arénával - rendkívül rossz építészeti adottságokkal bírnak kiüríthetőség tekintetében. A termék alaprajzát vizsgálva látszólag megnyugtató a kép: mindkét hosszanti oldalon több kétszárnyú ajtó is el van helyezve, melyek hosszanti folyosókra nyílnak. A gyakorlat ezzel szemben az, hogy termenként csak 1-1 db kijárat ajtó - melyeken át lépcsőn felfelé haladva lehet az átjárókba jutni - szolgál a közlekedésre és az esetleges kiürítésre.

Tovább rontja a helyzetet, hogy az átjárókból a szabadba jutni további bonyolult útvonalon lehetséges csak a labdaterem esetében. Igaz ez utóbbinál az utólag kialakított vészkijárat enyhíti a gondot /feljárat a Stefánia út felé/, de konkrét kialakítása sok kívánnivalót hagy maga után. A jégpálya belső kialakítása rendkívül kedvezőtlen: a jelenlegi nézőtéri lelátó, illetve a palánkmenti "állóhelyek" elhagyása csak igen hosszú idő alatt lehetséges. Ha ehhez még hozzávesszük a biztonsági és irányfényvilágítás hiányosságait e helyeken, nyilvánvalóan e két terem lesz az, ahol a tennivalók a legsűrűbben jelentkeznek.

4.3. Kiürítési útvonalakon lévő nyílászárók

Mivel kiürítési tervek hiányában nem állapítható meg az sem, hogy mely ajtók minősülnek "kiürítési útvonalon lévő"-nek, minden lehetséges és ésszerű, az épület elhagyására irányuló mozgási útvonalat, illetve eközben igénybe veendő ajtót ilyennek tekintünk.

Az ajtók szélessége a BS-ben általában megfelelő, át-bocsátóképességük a helyiségek elhagyását az előírt időn belül többnyire biztosítja. Az 50 fő feletti befogadóképességű helyiségek ajtóinak ezen felül - csakúgy, mint a kiürítési útvonalakon /folyosók, lépcsőházak, szélfogók/ lévőknél - a menekülés irányába kell nyílniuk. A III. emeleti körfolyosón több ilyen helyiség is van. Ezeknél - mint a folyosói üvegajtók mindegyikénél - a kétirányú nyithatóság műszaki lehetősége adott, az utólag fel /és gyakran át/ szerelt ütközők azonban rontják a helyzetet, kizárják a kétirányú mozgás figyelembe vehetőségét.

A tömegtartózkodásra szolgáló /300 fő feletti befogadóképességű/ helyiségek a BS-ben - leszámítva a nagycsarnokot - a következők:

- gyakorlójégpálya
- labdajátékterem
- kiállítási terem /IV. emelet/.

Ezen helyiségek ajtóit kilincs nélkül kell kialakítani úgy, hogy egy mozdulattal nyithatók és nyitott állapotban önműködően rögzíthetők legyenek. Ez a követelmény jelenleg nem teljesül a szóbanforgó ajtók egyikénél sem.

További követelmény, hogy a kiürítésre számításba vett ajtók összes szabad nyílásszélessége tegye lehetővé a helyiség kiürítését 1,5 perc alatt. Ez csupán 300 főt feltételezve is 480 cm összes szabad nyílásszélességet jelentene azon ajtóknál, melyek a többi feltételeknek is megfelelnek. Mivel ez az egyik említett helyiségnél sem biztosított, ki lehet mondani, hogy nem volna szabad e helyiségeket nagy befogadóképességű rendezvényekre használni, amíg a kiürítés feltételeit megnyugtatóan nem biztosítják.

További problémát jelent az említett helyiségeknél - kivéve a jégpályát - a ténylegesen szokásos, illetve a kiürítésre optimális esetben felhasználható útvonalak jelentős hossza, bonyolult rendszere és az útbaigazítás hiánya.

A szabadba jutás feltételei általában adottak, az építészeti adottságok kedvezők. A földszinten 6 db kapu és 28 db kifelé nyíló kétszárnyú üvegajtó; míg az első emeleti kerengőnél 72 db kifelé nyíló, kétszárnyú üvegajtó /ez utóbbiak egy része szélfogóként megkettőzött/ található.

Elvileg a BS kiürítését ezek gondtalanul biztosítják. Szemben az elmélettel, gyakorlatilag ezen ajtók egy része nyithatatlan /műszaki állapot, vagy épületmozgások miatt/, illetve a gyakorlatban nem szokás megnyitni őket.

A földszinten rontja a kiürítési lehetőségeket az a gyakorlat, hogy gépkocsik parkolnak szorosán a kijáratoknál.

Mivel -kiürítési tervek híján - deklarált kiürítési útvonalak nincsenek, és mivel valamennyi /gyakran lezárt/ kijárat irányfényekkel "felöltöztetve" a menekülés lehetőségét sejteti, adott esetben a tömeg kiszámíthatatlan mozgása súlyos veszélyhelyzetet idézhet elő.

Megengedhetetlen szituáció található a II-es portai kapu bal oldalán: fix üveglapon ajtónyitó gomb és felette működő irányfényvilágító lámpatest található.

A gyakorlócsarnok kiürítését gyorsíthatnák az átjárókból nyíló fémkapuk, azonban ezek gyakran le vannak zárva és a labdateremnél szabadtéri tárolóhelyre nyílnak.

Bonyolítja a megítélést a BS-ben található többféle lépcsőház is, melyeknek szerepe a kiürítésben tisztázatlan. Ugyanez mondható el a III. emeleti körfolyosóra nyíló nézőtéri kijáratokról is, melyek rendezvény alatt többnyire zárva vannak.

5. JOGSZABÁLYBAN ELŐÍRT ELLENŐRZŐ-MINŐSÍTŐ VIZSGÁLATOK MEGLÉTE, DOKUMENTÁLÁSA ÉS MEGFELELŐSÉGE

5.1. Építésügyi alkalmassági bizonyítványok

A BS létesítésekor a betervezett és beépítésre kerülő szerkezetek, szerkezeti anyagok jellemző tulajdonságait bizonyára tisztázták, azonban ilyen iratot munkánk során nem sikerült fellelni ezidáig.

Nem ismert pl. a mészhomoktégla-falak tűzállósági határértéke, a trapézlemez-vasbeton födém vasalása és méretei, az álmennyezet tűzvédő képessége, az aréna légtérét felülről lezáró héjázat belső textilborításának éghetősége, az éghető anyagú burkolatok éghetőségi és tűzterjedési jellemzői.

5.2. Gépkönyvek, műszaki adatok, kezelési utasítások

A BS gépészeti berendezéseinek egyes elemeit a kezelők többé-kevésbé ismerik, azonban tételes és rendszerezett dokumentáció az egész rendszer műszaki paramétereiről nincs. A tervek műszaki leírásai sem kerültek elő, ezért nem sikerült tisztázni olyan lényeges kérdéseket, mint a légtechnikai méretezés és teljesítőképesség, a hő- és füstelvezetés műszaki paramétereit, a túlnyomásos füstmentes lépcsőházak nyomásviszonyait.

Ugyancsak nincs meg a villámvédelmi hálózat és az elektromos rendszer korrekt áttekinthető és naprakész ismertetése, leírása és nyilvántartása.

Hiányos a beépített tűzjelző berendezés dokumentációja, a portán nincs korrekt hurokkimutatás és kezelési utasítás. Nem kerültek elő a tűzivízellátó rendszer leírásai, a szivattyúk gépkönyvei. Nincs kimutatás a kihelyezett kézi tűzoltókészülékekről, a tűzcsapokról és felszereléseikről.

5.3. Rendszeres ellenőrzések, felülvizsgálatok

A BS villamos berendezéseinek és hálózatának szabványossági felülvizsgálatát 1990-ben elvégezték, a vizsgálati dokumentáció formailag és tartalmilag megfelelő.

A villámvédelmi rendszer felülvizsgálatát legalább hat évente kell elvégeztetni. Sem az eredeti mérési jegyzőkönyvek, sem azóta végzett felülvizsgálati naplók nem állnak rendelkezésre.

A hő- és füstelvezető szerkezetek, valamint a füstmentes lépcsőházak túlnyomást előidéző ventilátorairól ugyanezt tudjuk elmondani: sem az eredeti mérési jegyzőkönyvek, sem az eltelt tíz év alatt elvégzett ellenőrző vizsgálatok vagy mérések dokumentációja nem került a kezünkbe. Az ellenőrző vizsgálatokat a létesítéskor, majd évente legalább egyszer szükséges elvégezni.

A beépített tűzjelző berendezés napi ellenőrzéséről a II-es portán vezetik az ellenőrzési naplót, azonban kitöltése formális és a bejegyzések megkívánta további intézkedések már nem követhetők nyomon, nincs bizonylatolva a ténylegesen elvégzett felülvizsgálatok időpontja és műszaki tartalma sem. A felülvizsgálat rendjét az MSZ 9785/2 tartalmazza.

A tűzivízellátó rendszerhez tartozó nyomásfokozó szivattyúkról, vízforrásokról sem felülvizsgálatokról, karbantartásukról nem áll rendelkezésre az előírtos nyilvántartás. A szükséges minősítő és rendszeres ellenőrző vizsgálatok tartalmát, rendjét, bizonylatolásának formáját az MSZ 15606 részletesen taglalja. A jelöléseket az MSZ 1042 szerint kell megvalósítani.